

کارشناسی و کارشناس وظایف اخلاقی کارشناسان

به کجا می‌رویم و این سیر به کجا منتهی خواهد شد؟

حیات فردی و اجتماعی دردنیای کنونی تماس با امور فنی داشته و محصول اندیشه و افکار یک عده بیشمار از متخصصین علوم و فنون میباشد ،
آب - نان - لباس - مسکن - سوخت - روشنایی - بهداشت - فرهنگ - تفریحات - امنیت - سیاست - داد رسی ارتباطات و اداره سازمانها زائیده افکار افرادی است که در آن رشته تخصص بسزائی دارند .

تمدن فعلی دنیا مرهون تخصص افراد بشر در امور مختلف است و هر قدر تمدن پیشرفت نماید بهمان میزان فن پیشرفت خواهد نمود .

هر قدر مانی فکری و رشد عقلی یک فردی ضعیف باشد نان را از قصاب و گوشت را از نانوا و پنیر را از نجار و اصلاح سرو صورت را از بزاز تقاضا نخواهد نمود و به افراد صلاحیتدار، این مشاغل را مراجعه مینماید امور اداری و سیاسی و اقتصادی و قضائی یک جامعه هم کمتر از این امور نبوده و باید بوسیله نیروی فکری افرادی که تخصص فنی دارند انجام پذیرد علوم و فنون جزء لاینفک زندگانی کنونی میباشد و فرهنگ این دو ماده حیاتی را برای هر اجتماعی تامین مینماید .

ملت بی فرهنگ ملت نیست تا چه رسد بدولتی که در رأس آن باین عنوان قرار داشته باشد .

در کشورهای متمدن جهان مدار عمل کلیه سازمانهای اجتماعی و اداری و اقتصادی و سیاسی آن از قبیل وزارتخانه ها و دستگاههای عمومی و بلدی و ملی در هر قسمت از اموری که در صلاحیت آنان است با جلب نظر کارشناسان فنی انجام میگردد و تا زمانمداران و متصدیان امور نیست بهر امر و قضیه ای نظر کارشناسان فنی را جلب ننمایند بهیچوجه دخالت و مبادرت بعملی نخواهند نمود و برای رعایت همین اصل است که کلیه آن سازمانها نتایج نیکو و مفیدی برای اجتماع داشته و وجوه و اعتبارات عمومی بیهوده مصرف نگردیده و به نتایج مطلوبی خواهد رسید .

کانون وکلا

مظاهر تمدن جدید مولود علوم و فنون بوده و در سایه علوم و فنون است که هزاران خروار آهن و پولاد با عده زیادی مسافر و محمولاتشان در هوا پرواز میکنند .

در بعضی از کشورها که دایره تخصص و وسعت یافته است اگر چشم چپ فردی علیل شود به طبیب متخصص چشم چپ مراجعه میکند و در صورت عکس به پزشک چشم راست مراجعه خواهد نمود .

هر فردی به اعتبار نیروی فکری و ذوق و قریحه و استعداد جسمی به یک رشته از کار مبادرت نموده و با ظهور علوم و صنایع جدید بر تعداد مشاغل و حرفه ها افزوده شده و یک عده متخصصین جدیدی بر ارباب فن علاوه مینماید .

توسعه فنون موجب تخصص و تخصص موجب سعادت اجتماع خواهد بود .

امروزه علوم و فنون پایه و اساس تصمیمات و احکام قضائیا تشکیل میدهد و صدی هشتاد از مراجعات قوه قضائیه اعم از امور اداری و حقوقی و جزائی و تجاری و غیره تماس با مورفنی دارد که تا این امور و قضایا بوسیله متخصصین فن اظهار نظر. رن شود کارمندان دادگستری اعم از قضائی و غیرقضائی نمیتوانند نسبت به آن امور و قضایا تصمیماتی اتخاذ نمایند .

بدبختانه در حوزه قضائی کشور توجه زیادی باین اصل مهم نشده و دادرسان در کلیه امور اقتصادی - تجاری - بانگی - گمرکی - بیمه - حمل و نقل - هواپیمائی - مسائل ارزی و همچنین احوالات شخصیه اتباع غیرشیمه از قبیل ارث - وصیت - نکاح - طلاق و فرزند خواندگی و سایر امور دیگر که با فن سروکار دارد بدون ارجاع امر از طرف دادگاه به کارشناس و تعیین کارشناس شخصا رسیدگی نموده و اظهار نظر مینمایند و یا به استناد یک گواهی نامه که از طرف یکی از اصحاب دعوی که با وسائل متقلبانه و غیر مشروع تحصیل میشود اکتفا کرده و اثبات خلاف آنرا از طرف اصحاب دیگر دعوی انتظار دارند در صورتیکه این عمل برخلاف قانون بوده زیرا تعیین کارشناس در صورت عدم تراضی طرفین یادادگاه است نه با یکی از اصحاب دعوی و این رویه خلاف قانون و اصول به تضییع و تقویت حقوق مردم منتهی میگردد .

سوابق کارشناسی در حقوق روم

قضات رومی برای تشخیص امور و قضایای مطروحه که جنبه فنی داشت کارشناسانی انتخاب مینمودند که نسبت بآن اظهار نظر نمایند و این عمل یکی از وسائل اثبات دعوی بشمار میرفت و علاوه بر مساحان و ارزبا بان که به مساحی و ارزیابی اراضی اشتغال داشتند افرادی را نیز که دارای حرفه مخصوصی بوده و در آن حرفه تجارت و شهرت زیادی کسب کرده بودند جهت رسیدگی و تشخیص اختلاف انتخاب میکردند و سوابق زیادی در دست

هست که برای ارزیابی سبزیجات و بقولات متوسل به باغبانهای سسطنطنیه میشدند .

سوابق کارشناسی در کیش مسیح

حضرت مسیح (ع) هم در کتاب عهدجدید اشاره نموده که هرکاری را باید به اهل آن کار مراجعه نمود و نباید از افراد نااهل توقعاتی داشت زیرا محصول هر چیزی متناسب با وضعیت همان شیی میباشد و برای بدست آوردن نتایج نیکو برای هرکاری افرادی باید انتخاب شوند که لیاقت و صلاحیت آن کار را داشته باشند و محصول فکری هر کس معرف استعداد و لیاقت و مراتب علمی و فضلی او میباشد که عین آیه ۱۶-۱۷-۱۸ از فصل هفتم انجیل متی را که نسخه عربی آن بدست آمده است ذیلا نقل میکنیم :

۱۶- من نمارهم تعرفونهم هل یجتنون من الشوك عنباومن السمك تینا-۱۷-هكذا کل شجرة جیدة تصنع اثمارا جیدة واما الشجرة الردیة فتصنع اثمارا ردیة- ۱۸- لا تقدر شجرة جیدة ان تصنع اثمارا ردیة و لا شجرة ردیة ان تصنع اثمارا جیدة
از میوه های آنان آنانرا خواهید شناخت آیا انگور را از خار و انجیر را از خس میچینید هر درخت نیکو میوه نیکو بار میآورد و هر درخت بد میوه بد بار آورد درخت خوب نمیتواند میوه بد بار آورد و نه درخت بد میوه نیکو بار آورد .

سوابق کارشناسی در کیش اسلام

در مذهب اسلام بقدری به امتیاز فضلی اهمیت داده شده است که در اغلب از آیات قرآنی اشاره به رعایت این اصل شده و تاکید گردیده است که کلیه امور باید بدست اشخاص فاضل و متخصص انجام گیرد تا نتایج مطلوب آن عاید فرد و اجتماع گردد که اینک بذکر پاره از آیات می پردازیم .
آیه ۹ از سوره الزمر .

هل یستوی الذین یعلمون والذین لا یعلمون انما یتذکر اولوالالباب .
یعنی عالم و جاهل هرگز برابر نیستند عالم اشرف است باید امور بوسیله او انجام گیرد عالم بمنزله چشمدار و بینا میباشد و جاهل بمنزله کور ، چشمدار باید راه نما و هادی باشد نه کور لکن صاحبان عقل و شعور ملتفت این نکته میشوند مانند دیگران که اولوالالبابند . و مآتهی مغزان و سفهائ و دیوانگان هستیم که هر کار حساس را بدست یکمده کور و جاهل میسپاریم و برای همین است که جامعه مادچار نکبت و تیره بختی شده است در آیه ۱۱ از سوره المجادله میفرماید .

یرفع الله الذین آمنوا منکم والذین اتوا العلم درجات
خداوند عالم درجات اهل علم را بلند میکند پس بندگان هم باید برای اهل علم و فن در جاتی قائل شوند .

در آیه ۳ از سوره هور میفرماید :

وَأَيُّوتُ كُلِّ ذِي فَضْلٍ فَضْلُهُ

خداوند جزای هر صاحب فضل را فضل میدهد

در آیه ۱۳ از سوره الحجرات میفرماید :

إِن أكرمکم عندالله اتقیکم

تمام مفاسد از جهل و نادانی پیدا میشود دانش و فن راهنمای بشر است و آنانرا

بطرف تقوی و پرهیز گاری میکشاند .

آیه ۱۹۰ از سوره آل عمران :

لأضیع عمل عامل من منکم

ضایع نمیکم من عاملی از شما ها را

آیه ۲۳۶ از سوره بقره :

و لا تنسوا الفضل بینکم

یعنی حق تفضیل را در میان یکدیگر فراموش نکنید علم و فضل فاضل را ضایع

نمائید .

در فقه اسلامی عدم جواز وقیح ترجیح مرجوح بر راجح و تفضیل مفضول بر فاضل

تصریح گردیده و علامه حلی اعلی الله مقامه در اواخر کتاب صلاح میفرماید .

يجب التفضیل الفاضل علی المفضول عقلاً لقبح تقدیم المفضول

علی الفاضل .

در فقه اسلامی هم در قسمت عیوب دیات و تسبیب و قسمتهای دیگر اشاره شده است

که برای حل اختلاف دعاوی که تماس با قسمتهای تخصصی و فنی دارد برای تشخیص

آن باید باهله معرفت که منظور همان کارشناس است مراجعه نمود .

ترقیات شگفت انگیز در امر کارشناسی در عصر حاضر

در قرن اخیر مخصوصاً پس از این دو جنگ عالمسوز نهضت علمی و فنی عجیبی در

امریکا و اروپا روی داد و فنون تازه در هر رشته از علوم پیدا شده که آن اصول قدیمه را

زیر و رو نموده و فصول زیادی بر دفتر دانش بشر افزوده گردید و هر روز فکر جدیدی

پیش آمد و عالمی نودر انتظار بشر جلوه گر گردید و با اسرار و احوال طبیعت بیشتر معرفت

پیدا نمود و افکار بشر بسیار وسیع و روشن گردید و نتایج شگفت انگیزی از این

تخصصات فنی گرفتند که فعلاً برای نمونه بشرح بعضی از آنها میپردازیم .

امروزه قبل از ازدواج برای اینکه از وضع اخلاقی زوج کاملاً آگاه شوند اخیراً

ماشینی اختراع گردیده که موسومست به الکتروانسفالوگراف (Electroence-

(phalographie) که میتوان محتویات دماغی هر فردی را بوسیله آن ماشین که بالکترونیک بکار میآید روی کاغذ ترسیم نمود و نسامه اعمال و تراجم احوال هر کس را بدستش داد و از این رو میتوان بصلاحیت اخلاقی زوج و زوجه پی برد و بوسیله دو ماشین دیگر که موسوم به الکتروپسیکومتر (Electropsychomètre) و الکتروکارديوگراف (Electrocardiographie) میتوان از قرعات نبض و ضربات قلب و روحیات افراد در مقابل سؤالاتی که از آنان می شود صحت و سقم این سؤالات را سنجید که چه قسمت از آن صحیح و چه پاسخهای دروغ میباشد.

نظر به اینکه در امریکا فسخ نکاح و طلاق زیاد میشود و این امر را مربوط به يك سلسله امراض میدانستند يك سلسله عوارض و نواقص جسمی و روحی در مرد و زن بود که مانع از عملیات و ایفاء وظیفه زناشویی میگردد و بالاخره دولت امریکا بواسطه وضع مقرراتی در نظر گرفت که هر کس قبل از نکاح خود را بمتخصصینی که در قسمت امراض عارضه بر اعمال و وظایف زناشویی تخصص فنی دارند مراجعه نماید تا در صورت وجود نقص و عیب از مبادرت باین امر خودداری نمایند.

و این عمل را پروفیلاکسی ژوریدیک (Prophitaxie - Juridique) که علاج واقعه قبل از وقوع نسبت بامور قضائی است مینامند تا از هر گونه عیب و نقص و اختلال و عیوبی که در دستگاه تناسلی زن و مرد است اطلاع حاصل نمایند این عیوب در مردها که مانع از ایفاء وظایف زناشویی میباشد در آمریکا منتهی بفسخ نکاح یا طلاق میگردد.

۱ - مرض ذیهوزیس (Phimosi) مرضیست که در نتیجه ختنه نکردن اغاب ایجاد میشود.

پوست آلت تناسلی مجرای بول و راس آلت را مسدود نموده و مانع از ایفاء وظیفه میشود ولی مسلمین و قوم یهود اغاب از ابتلاء باین مرض فارغ میباشدند.

۲ - کریپتورکیدیزم (Cryptorchidisme) اختفاء خصیتین در مرد که مبتلایان به آن تخمهایشان بالا رفته و در شکم جا می گیرد مثل این است که فاقد بیضه میباشدند.

۳ - هیپوسپادیاس (Hypospadias) مرضی است که مجرای بول از مجرای طبیعی خود تغییر یافته و ادرار از محل دیگر خارج میگردد.

۴ - پسودو هرمافرودیزم (Pseudo - hermaphrodisme) یا مرض تبدیل و شباهت جنسی بجنس دیگر از نظر تشابه اخلاقی و جسمی که اغاب مردها آلت رجولت و بیضه دارند و قسمتی هم از اعضای تناسلی زنانرا واجد میباشدند ولی اعمال و رفتار آنان شبیه باعمال و رفتار زنان است.

- ۵ - عنن یا ناتوانی (Impuissance) که مانع از ایفاء وظایف زناشویی است .
- ۶ - فقدان حیوانات منویه یا اسپرماتوزوئید (Spermatozoide) که مرد را عقیم مینماید
- ۷ - جنون و امراض دماغی از هر قبیل که بوسیله متخصصین فن از این امراض روحی اطلاع حاصل مینمایند .
- ۱ - اماعیوب زن که مانع از انجام وظایف زناشویی است از قرار زیر است .
- ۱ - عدم رشد رحم و کوچک بودن آن انفاتیل اتروس (Infantil uterus)
- ۲ - امپورفوراسیون (Imporforation) یا قرن
- ۳ - پاتین افتادن رحم که آنرا پرولاپسوس اتروس (prolapsus uterus) مینامند .
- ۴ - تورم مهبل یا واژینیت (Vaginite)
- ۵ - دائم الحیض یا منورراژی (Ménorrhagie) که میزان آن از ۸۰ گرام خون تجاوز می نماید .
- ۶ - پسودو هرمافرودیس (Pseudo - Hermaphrodisme) تشابه جنسی بجنس دیگر که آثار و علائم مردی از قبیل ریش و سبیل و صدای خشن در زنان با داشتن اعضاء تناسلی زنانه وجود دارد .
- ۷ - امراض دماغی و روحی و عصبی و جنون .
- کلیه این امراض بالاخص عنن و ناتوانی را میتوان بوسیله این سه دستگاه تعیین و تشخیص نمود و گواهینامه در این باب صادر کرد که آیا زوجین دارای این عیوب هستند یا نه
- در پشت سرانسان ناحیه ایست که آن ناحیه مراکز اعضاء تناسلی است و کلیه عملیات تناسلی از آن مرکز الهام گرفته و هر گونه ضعف و فتور و نواقصی که در آن اعضا ظاهر شود بوسیله این ماشینها میتوان از این مرکز بدست آورد و روی کاغذ ترسیم کرد .
- اخیراً بیرومانی یا جنون حریق (Pyromanie) بوسیله متخصصین فن کشف گردیده است که ارتکاب این نوع جرائم فقط از نظر نفع یا خصومت نبوده و بلکه لذتی است که در نتیجه ایجاد آن حریق متوجه شخص اعمال کننده گردیده و موجب تحریک اعضاء تناسلی او میگردد
- بهداری آمریکا همیشه افراد را از این نظر امتحان و آزمایش نموده و در صدد ممالجه و تداوی آنان بره یآید و موجب تقایل این نوع جرائم میگردد .

یکی از موضوعاتی که امروز اهمیتی درعالم قضا پیدا کرده امتحان شخص شاهد بوسیله کارشناسان فنی است که از نظر روانشناسی شاهد را قبل از ادای شهادت تحت آزمایش علمی قرار میدهند، تا ببینند آیا این شهادت دهندگان مبتلابحماقت بلاهت هذیان جنون دروغ و امثال آن هستند یا خیر و بادر نظر گرفتن قرعات نبض و ضربان قلب و فاصله بین شهیق و زفیر میتوان بصحت یا عدم صحت آن پی برد.

این آزمایشها را هم درباره شهود وهم درباره متهم بوسیله پنوموگراف (Pneumograque) برای تشخیص شدت و ضعف تنفس و اسفیگموگراف (Sphygm-ographe) برای تغییرات حاصله در فشار خون و پلیگراف (Polygraque) برای کشف دروغ که آمریکائی آنرا لای دتکتور (Lie - detector) میگویند اعمال می- نمایند تا بکشف حقیقت قادر شوند .

مثلا در مورد سرقت - نوع سرقت - طرز سرقت میزان آنراد ربین يك سلسله سئوالات که تنظیم نموده اند از متهم می پرسند و با مراقبت در قرعات نبض و ضربان قلب و فواصل شهیق و زفر و تجزیه ادرار و خون برای تعیین میزان بالا رفتن قند و اووه به کشف جرم نائل میشوند و در مورد کشف حقیقت و خلاف اظهارات شهود هم بهمین نحو عمل مینمایند .

برای آزمایش میزان هوش شاهد و حافظه و ساختمان دماغی او کلیه شهود راقبل از اداء شهادت در آزمایشگاه میبرند و در آنجا اعمالی را انجام میدهند و بشهود تذکر میدهند که کاملا باین اعمال توجه کرده و ناظر این صحنه باشند و پس از خاتمه امر فوراً هر يك از شهود را خواسته و شرح ما و قمرأ از آنان استفسار میکنند هر کدام مطابق با حقیقت گفتند متخصصین روان شناسی آنها را می پذیرند و بقیه را که برخلاف حقیقت تفوه میکنند یا پاسخ سئوالاتی که از آنان میکنند نامربوط است رد مینمایند و با این آزمایش بمیزان هوش و حافظه و قوه و ضعف دماغ شاهد پی میبرند .

در مورد دعوی دحوق یعنی دعوی اینکه زنی طفلی را بمردی نسبت میدهد که در اثر هم خوابگی با او این طفل پیدا شده و خواننده این ادعا را رد مینماید بادر مورد عملی که امروز در آمریکا معمول و رایج گردیده و با تلقیح حیوانات منویه یا سطفه در رحم زنان ایجاد حمل مینمایند و طفل حاصل از این عمل را بشوهر خود نسبت میدهند ایجاد هزاران اختلافاتی نموده که بوسیله متخصصین فن این عمل که انسمیناسیون (Insemination) یا تلقیح نطفه میباشد کشف میگردد و همچنین در زنهای عقیمه که بچه دیگر را تحصیل نموده و بخود و شوهر خود نسبت میدهند کلیه این موارد بوسیله سرولوژی (Serologie) تجزیه خون پدر و مادر و با در نظر گرفتن گروه خون از قبیل گلبول سروم و بلاسما و درجه چسبندگی حقیقت و خلاف حقیقت آنرا کشف مینمایند و این اعمال کمک بزرگی بمال قضا نموده

و کاملاً جاده را برای رسیدگی باین نوع دعاوی هموار مینماید .

امروزه متخصصین فن اگر خونیرا در نقطه معین مشاهده کنند میتوانند تشخیص دهند که خون انسان است یا حیوان خون ورید است یا شریان - خون بینی است یا حیض و حتی قادر به کشف خصوصیات اوصاف لکه های خون در روی اشیاء از قبیل کارد - چاقو - تبر لباس و لو مدتی هم از آن گذشته باشد میباشد .

متخصصین فن از نظر تجربه بزاق یا آب دهان میتوانند بفهمند که تہ سیگار - چوب خلال دستمال و سر پاکت موجود در محل فلان واقعه متعلق به کدام شخص است و یا بوسیله سگهای پلیسی از طریق استشمام عرق بدن قاتلی در محل وقوع قتل قادر به کشف آن در بین هزاران نفر از افراد خواهند شد و یا از تجزیه بول و عرق مجرمین را کشف مینمایند .

علاوه بر این تشخیص حقیقت یک امر در عصر حاضر ازوم وجود متخصصین فن را واجب مینماید باید یک نکته را هم منظور داشت که تشخیص دهنده برای کشف حقیقت باید بآلات و ادوات ساخت همان عصر توسل نماید تا بکشف حقیقت نائل گردد و وجود لا براتوارها و آلات و ادوات از قبیل میگروسکوپ و دوربین و یا اشعه اولترا و بولت « اشعه ماوراء بنفش » و یا دوربین های شیمیائی و غیره کمک بزرگی بکشف حقیقت خواهد نمود امروز بوسیله آلات و ادوات عکاسی حروف و کلمات را چندین برابر بزرگ نموده و با ادوات مسلم الصدور شخص جاعل و یا شخص متضرر از جعل تطبیق مینمایند تا اصالت و عدم اصالت آن کشف گردد .

و نیز برای کارشناسی خط و تعیین فشار دست نویسنده و فشاری که قلم روی کاغذ اعمال مینماید ترازوئیست که آنرا دینامومتر (Dynamomètre) میگویند و عمل توزین را که پزه دولکریتور (Pesée de l'écriture) مینامند با آن انجام میدهند و فشار دست را با آن میسنجند و نیز فشار دست متهم را با خطوط مورد ادعای جعل بوسیله آن ترازو مورد آزمایش قرار داده و فشار هم دورا باهم مقایسه میکنند و انتساب یا عدم انتساب اتهام به شخص مورد تعقیب معلوم و معین میگردد .

متخصصین بوسیله عملیات میکرو شیمی (Microchimie) که عبارت از عکس بر داشتن و مشاهده ذرات کوچک بوسیله آلات و ادوات میباشد که آنرا فتو میکرو گرافی (Photomicrographie) مینامند به حقیقت مرکب و آثار شیمیائی که در روی کاغذ ترسیم شده پی برده پس از آزمایش نسبت به آن اظهار نظر مینمایند و دکتر کاشف میکرو سل هم بوسیله این آلات و ادوات توانست با کتریها را تشخیص دهد و حتی مژگان آنها را مشاهده نماید .

کارشناسان علاوه بر تشخیص اصالت و عدم اصالت میتوانند معلوم نمایند که نویسنده خطوط مبتلا به چه امراض جسمی از قبیل زخم معده و روده و اختلالات کبدی و کلیوی و روبروی

کارشناسی و کارشناس

و ضعف قلب و امراض عارضه بر قلب میباشد و حتی از خطوط پی به امراض روحی نویسنده برده و نوع آنرا معین نمایند و نیز نوع ارتعاشات دست را تشخیص داده و کاملاً روشن نمایند که آیا ارتعاشات دست نویسنده در نتیجه پیری - ضعف عصب - تصلب شرائین - مسمومیت که افراط در استعمال الکل و قهوه و توتون و تریاک و چای و جیوه و آرسنیک و غیره بوده یا در نتیجه ابتلاء به مرض پارکینسون (Parkinson) که تشنجات متوالی در آن واحد و منتسب به پارکینسون انگلیسی است میباشد و تمام این نکات و خصوصیات را کارشناسان خط تشخیص میدهند .

اخلاق و خصوصیات روحی اشخاص و کلیه صفات و خصائل اشخاص را از هر حیث و هر جهت میتوان بوسیله کارشناسان خط تعیین نمود که الهامات مزبوره که آن خطوط منتسب به آنانست و در حال حیات نیستند و اجد چه صفات و خصوصیات روحی در دوره زندگی خود بوده اند و قد - اعظم از ماخذ و مستندات تاریخ از روی نوشتجات اشخاص برخاسته میشود . و این معماران متخصصین خط حل مینمایند .

امروزه در دنیا ثابت شده است که کارشناسان فقط نباید بتطبیق خط مورد جعل با اوراق مسلم الصدور اکتفا نموده و روی آن اظهار نظر نمایند زیرا جا علین از خطوطی که از اشخاص در دست دارند موارد احتیاج و نیاز مندیهای خود را از آن خطوط جدا نموده و کلمات آنرا بر طبق نوشته که میخواهند جعل نمایند تلفیق نموده و بوسیله کالک (calque) کلیه کلمات نویسنده را که گلچین شده است روی کاغذ انتقال میدهند و این عمل را کوباژ (Découpage) مینامند که در بادی امر هر متخصص فن تشخیص میدهد که این اسناد جمعه با خطوط مسلم الصدور شخصی که از این ارتکاب جعلی متضرر شده کاملاً شباهت دارد زیرا خط همین شخص است که روی کاغذ دیگر انتقال شده ولی پس از تجزیه کلمات مورد استفاده و ترکیب آن با هم کارشناسان متخصص می توانند از کرسی کلمات و روی هم سوار کردن کلمات با هم تشخیص دهند که این اسناد اصیل است یا معمول و نسبت بآن اظهار نظر نمایند .

چندی قبل در فرانسه یک نفر طبیب تحت نظر کار آگاه از نظر فعالیت های سیاسی قرار گرفته بود و شخص بزشک هم واقف باین امر بود که در مقابل منزلش چند کار آگاه اعمال او را تحت نظر گرفته اند اتفاقاً روزی بیماری که مبتلا باوره که ورود و ازدیاد او در خون است با او مراجعه مینماید در کلینیک طبیب فوراً حالت سکنه برایش دست داده و فوت می نماید دکتر از این وضعیت نگران شده و بواسطه بودن پلیس در خانه اش عقل خود را از دست میدهد و بواسطه اختلافاتیکه با دولت وقت داشته نگران بوده که این پیش آمد برای او پیراهن عثمان نشود فوراً متوفی را در دولابچه خود مخفی مینماید پس از آن اقارب و بستگان او که انتظار ویرا داشتند بزشک مراجعه و او را می خواهند دکتر منکر آمدن

مریض بمطرب میشود قضیه را به پلیس مراجعه مینمایند پلیس با کارآگاه وارد خانه دکتر شده و پس از تحقیقات اذکتر و استماع انکار او بتفتیش مبادرت نموده و متوفی را در دو لابه پیداکرده و قضیه در دادسرا تعقیب میشود باز پرس نظر کارشناسان را برای تشخیص فوت جلب می نماید کارشناسان پس از اتوپسی (autopsie) و معاینه منش و تجزیه محتویات معده او در آزمایشگاه نظر میدهند که متوفی در نتیجه استعمال سیانور فوت کرده باز پرس برطبق نظر متخصصین و اوضاع و احوال قضیه قرار مجرمیت صادر و ادعایانه تنظیم می نماید هر چند وکیل مدافع او استدلال میکند که این اتهام برموکلم وارد نیست دادگاه توجیهی نکرده و حکم اعدام دکتر را صادر و حکم پس از طی مرحله فرجامی هم قطعی شده و برای اجراء اعدام بدادسرا میفرستند متهم و وکیلش بوسیله کارشناسان متخصص که از اساتید آن زمان بودند تقاضا می کنند که مجدداً محتویات معده متوفی رسیدگی کرده و آنرا مورد آزمایش قرار دهند که آیا نظریه کارشناسان قبلی صحیح یا مخدوش بوده است متخصصین سم شناسی (Toxicologue) پس از نبش قبر و آزمایش محتویات معده بسا آزمایش محتویات معده اشخاص زنده چنین نتیجه میگیرند که در معده هر کس بمیزان معین سیانور وجود دارد و تعاو از آن میزان سم محسوب خواهد شد میزان سیانور موجود در معده متوفی کاملاً برابری با میزان سیانور موجود در معده اشخاص دیگر اعم از زنده و مرده می باشد که این نظریه موجب تجویز اعاده دادرسی قرار گرفته و پس از قبول درخواست و تجدید رسیدگی این نظریه از تمام مراکز علمی عالم هم تأیید گردیده و براءت متهم محرز و دادگاه جنائی مبادرت بصدور حکم براءت و دستور آزادی اونمود .

در چه مواردی امور و قضایا باید بکارشناس رجوع شود

مواردیکه باید امور و قضایا را بکارشناس رجوع نمود بقدری زیاد است که این مقاله گنجایش تعداد آنرا ندارد ولی اجمالاً مواردیکه در جریان امور قضائی بیشتر مردم با آن سروکار دارند بشرح زیر است :

- ۱ - دعاوی حق ارتفاق و انتفاع
- ۲ - تفریغ محاسبه و رسیدگی بدفاتر
- ۳ - مسائل مربوطه بافراز
- ۴ - دعاوی فسخ و از نظر خیاب غبن و خیاب عیب
- ۵ - دعاوی راجعه بسهم الارث و تقسیم آن
- ۶ - دعاوی راجعه بنسارات ناشیه از عدم اجراء قرارداد یا تأخیر آن
- ۷ - دعاوی ترمیم خسارات ناشیه در اثر جرم باشبه جرم
- ۸ - مسائل راجعه بنفقه و کسوه

- ۹ - دعاوی بین مالک و زارع و موجر و مستأجر
- ۱۰ - دعای اجرة المثل
- ۱۱ - تقاضای مهر و موم ترکه
- ۱۲ - ازدیاد و تقلیل مال الاجاره
- ۱۳ - احوال شخصیه اتباع غیر شیعه
- ۱۴ - تسبیب
- ۱۵ - بیمه
- ۱۶ - امور گمرکی
- ۱۷ - امور مالیاتی
- ۱۸ - ثبت املاک
- ۱۹ - ترجمه اوراق و اسناد
- ۲۰ - ارزیابی اموال محکوم علیه برای اجراء احکام
- ۲۱ - اختلافات راجعه به حق الوکاله
- ۲۲ - امور تجاری
- ۲۳ - امور اقتصادی
- ۲۴ - تجسس علل حریق و آتشسوزی
- ۲۵ - ارزیابی اشیاء صنعتی
- ۲۶ - دعاوی راجع بقنواة و تقسیم آب
- ۲۷ - تخلف در وصف مبیع گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
- ۲۸ - حقوق و بنوت
- ۲۹ - تشخیص انواع مسدومیتها
- ۳۰ - سقط جنین
- ۳۱ - جرح و ضرب
- ۳۲ - قتل
- ۳۳ - اعمال منافی عفت
- ۳۴ - جعل
- ۳۵ - جنون و سفه
- ۳۶ - ارزیابی اموال غایب مفقود الاثر
- ۳۷ - ارزیابی وثیقه و اموال مرهونه

قبل از وضع قانون ۱۳۱۷ شمسی کارشناسان را در مواردی که قانون تجویز نمود از بین افرادی که حرفه و فن معینی داشتند و از طرف فرمانداری و شهرداری بدون رعایت صلاحیت اخلاقی آنان صورت داده میشد انتخاب میکردند ولی بعد از وضع قانون مزبور کارشناسان رسمی دادگاهها و دادسراها و سایر مقامات رسمی دیگر باید منحصراً در حوزه‌هایی که وزارت دادگستری اعلام میکند از بین کارشناسان رسمی انتخاب گردند ولی در مواردی که تعیین کارشناس با اصحاب دعوی میباشد طرفین در صورت تراضی میتوانند از غیر کارشناسان رسمی انتخاب نمایند.

کارشناسان رسمی افرادی هستند که بر طبق شرایط قانونی انتخاب شده و پروانه کارشناسی از وزارت دادگستری داشته باشند.

این افراد بدو درخواست نامه خود را مطابق نمونه مخصوص با ضمیمه نمودن مستندات خود در مرکز به اداره فنی و در شهرستانها بدادسرای محل میدهند اداره فنی نسبت به صلاحیت فنی و اخلاقی داوطلبان با وسایلی که در دست دارد تحقیقات لازمه نموده و پس از جمع آوری سوابق در کمیسیون که مرکب از روسای دادگاه و دادسرا و اداره ثبت محل به علاوه رئیس اداره فنی و نماینده اداره کل ثبت در مرکز تشکیل میشود رسیدگی به سوابق مزبوره نموده و اشخاص را که واجد صلاحیت هستند انتخاب و پس از ادای سوگند در حضور کمیسیون که مرکب از رئیس دادگاه و دادستان استان و رئیس اداره فنی در مرکز و رئیس عالیترین دادگاه محل و دادستان استان در خارج از مرکز میباشد پروانه از طرف وزارت دادگستری بآنان داده میشود و این پروانه در اول هر سال تجدید میشود و سکنات آنان در تجدید انتخاب آنان برای سال بعد موثر خواهد بود.

ولی بدبختانه این وظیفه را کاملاً اداره فنی و کمیسیون‌ها نسبت به انتخاب بعضی از اشخاص انجام نداده و افراد ناشایسته‌ای که فاقد صلاحیت فنی و اخلاقی میباشند در این طبقه وارد شده و ایجاد فساد در دستگاه دادگستری نموده‌اند در این موقع که دولت به اصلاح دادگستری اقدام نموده است بهتر است که تجدید نظری در کارشناسان بعمل آید و به پرونده‌های آنان رسیدگی کرده و پس از تحقیقات عمیقاً از سازمانهای قضائی اشخاصی را که از جاده عفاف منحرف شده و فاقد صلاحیت علمی و فنی میباشند از حوزه قضائی طرد نمایند.

شرایط کارشناس رسمی از قرار زیر است.

- ۱ - داشتن تحصیل کامل در علم یا فنی که داوطلب کارشناسی در آن هستند.
- ۲ - داشتن بیش از ۲۵ سال

۳ - عدم شهرت به فساد اخلاق و تظاهر به استعمال مسکروافیون

۴ - نبودن تحت ولایت و قیمومت

۵ - عدم محکومیت به جنایت و محکومیت به جنحه که مستلزم محرومیت از حقوق اجتماعی بوده و یا مستلزم محرومیت از شغلی است که تخصص در آن دارند و همچنین عدم محکومیت به کلاهبرداری و خیانت در امانت و سرقت و ورشکستگی به تقلب و جنحه‌های مذکور در این قانون .

۶ - عدم محکومیت به انفصال ابد از خدمات دولتی .

هر گاه کارشناسان از وظایف اخلاقی و قانونی خود منحرف گردیده و از انجام آن سرپیچی نمایند مستوجب تعقیب انتظامی و کیفری خواهند بود .
مجازات‌های انتظامی کارشناسان رسمی به قرار زیر است .

۱ - توبیخ شفاهی

۲ - توبیخ کتبی بادر ج در پرونده

۳ - جریمه نقدی از ۱۰۰ تا ۱۰۰۰ ریال

۴ - توبیخ بادر ج در مجله رسمی

۵ - ممنوعیت موقت از ۳ ماه تا دو سال

۶ - محرومیت دائم از شغل کارشناسی

قوانین کیفری کارشناسان

ماده ۲۸ قانون کارشناسی - هر گاه کارشناس ضمن اظهار عقیده برخلاف مشهود-

ات خود چیزی بنویسد جا‌عل در اسناد رسمی محسوب میشود

هر گاه کارشناس در اظهار عقیده کتبی یا زبانی خود راجع به امر جنحه و یا حقوقی تمام واقع را ذکر نکنند به حبس تأدیبی از سه ماه تا یکسال و اگر برخلاف واقع چیزی ذکر کرده باشد به حبس تأدیبی از ۶ ماه تا دو سال محکوم میشود هر گاه کارشناس در اظهار عقیده کتبی یا زبانی راجع بامر جنائی تمام واقع را ذکر نکنند به حبس تأدیبی از یکسال تا سه سال و اگر برخلاف واقع چیزی ذکر کرده باشد به حبس یا کار از سه سال تا پنج سال محکوم خواهد شد .

هر گاه کارشناس در چیزی که برای آزمایش در دسترس او گذاشته شده با سوء نیت تغییر بدهد اگر کارشناسی برای امر جنحه یا حقوقی باشد به حبس تأدیبی از یکسال تا ۳ سال و اگر برای امر جنائی باشد به حبس مجرد از سه سال تا پنجسال محکوم خواهد شد .

کارشناسی و کارشناس

اگر گزارش خلاف واقع در حکم دادگاه مؤثر شده باشد کارشناس به يك درجه مجازات بالاتر از مجازات مذکور در فوق محکوم خواهد شد .

مقادیر ماده نسبت به کارشناسان غیررسمی نیز رعایت خواهد شد .
ماده ۱۲ - کارشناس مکلفست اسراری را که در اثر انجام شغل خود مطلع شده است حفظ نماید در صورت تخلف علاوه بر مجازات انتظامی بشش ماه تا دو سال حبس تادیبی محکوم خواهد شد .

ماده ۱۴ - دریافت هر وجه بامالی از اشخاص ذینفع غیر از آنچه که دادگاه معین میکند و یا آئین نامه دادگستری مقرر مینماید ممنوع است و متخلف به مجازات مرتشی محکوم خواهد شد .

تخلفات

- ۱ - تأخیر در اظهار عقیده
 - ۲ - اشتباه در عقیده در اثر مسامحه
 - ۳ - عدم حضور در جلسه دادرسی و یا محلی که مقرر شده بدون عذر موجه
 - ۴ - فاش نمودن اسراری را که در اثر انجام شغل خود مطلع شده است .
 - ۵ - استنکاف از قبول کاری که باو رجوع شده مگر اینکه جهت ردی موجود باشد که تشخیص آن بامقام ارجاع کننده است .
 - ۶ - عدم رعایت نزاکت در گزارش های خود .
 - ۷ - نداشتن دفتر منظم
 - ۸ - تقاضای دستبرد از معسر و مطالبه حق الزحمه نسبت بدعاوی که مدعی به آن کمتر از يك هزار ریال است و از طرف دادگاه بامقام صلاحیتدار به آنان ارجاع شده است مرجع تعقیب کارشناسان اداره فنی وزارت دادگستری است
- کارشناسانی که تحت تعقیب جزائی برای جرائم مذکور در شق ۶ از ماده ۲ قانون کارشناسی قرار بگیرند از شغل کارشناسی معلق می شوند - مقصود از تعقیب جزائی صدور ادعای نامه است .

وظایف اخلاقی کارشناسان در امر کارشناسی

۱ - اطلاعات علمی و تخصص فنی

کارشناسان اموری را باید قبول نمایند که واقعاً در آن امور تخصص و اطلاعات و بهره علمی کافی داشته باشند تا بتوانند کما هو در کشف حقیقت به اجرای عدالت کمک نموده و آراء و عقاید آنان تضييع و تفویض حقی از افراد نماید .

۲ - عدم تجاوز از موارد اجرای قرار

اگر مجری فرار کارشناسی برای کشف حقیقت در موقع اجرای قرار سبوالانی

از کارشناس بنماید در صورتیکه سؤال مزبور خارج از موارد قرار باشد ملزم است فوراً مراتب را به دادرس صادر کننده قرار اطلاع داده که در صورت لزوم تصمیمی نسبت به آن اتخاذ نماید و در صورت انطباق سؤال مزبور با فن کارشناس به پاسخ آن مبادرت نماید .

۳- عدم تجاوز از تخصص فنی

هر گاه کارشناس در موقع عمل کارشناسی به موضوعی بر خورد نماید که از حدود اطلاعات فنی او خارج باشد باید مراتب را به اصحاب دعوی و یا دادگاه ارجاع کننده اطلاع دهد که نسبت به آن مورد متخصص دیگری دعوت گردد .

۴- پیروی از راستی و درستی

کارشناسان باید در کلیه اموری که به آنان از نظر تخصص فنی برای کارشناسی ارجاع میشود خدا را حاضر و ناظر دانسته و غیر از پیروی از وجدان از چیز دیگر تبعیت ننموده و به راستی و درستی عقاید و نظریات علمی و فنی خود را اظهار نمایند

۵- عدم دخالت مذهب و مسلک سیاسی در امر کارشناسی

کارشناسان نباید معتقدات مذهبی و مسلکی خود را که مغایر با معتقدات مذهبی و مسلکی اصحاب دعوی است در امر کارشناسی دخالت دهند و در اظهار عقیده خود از جاده حقیقت انحراف حاصل نمایند

۶- تنظیم گزارش روی مبانی علمی و فنی

کارشناسان باید طوری عقاید و نظریات خود را نسبت به امور مرجوعه روی مبانی علمی و تطبیق سازند که اگر کارشناس دیگری به آن امر رسیدگی نمود نظریات آنان را تأیید نماید .

۷- ملاقاتهای خصوصی

کارشناسان باید برای احراز بی طرفی خود از امور جزائی و حقوقی از ملاقاتهای خصوصی احتراز نموده و دعوتهای اصحاب دعوی و یا بستگان آنانرا نپذیرند تا کاملاً رعایت عدالت و بی طرفی را بعمل آورده باشند .

۸- تحف و هدایا

کارشناسان چه در جریان رسیدگی و چه بعد از رسیدگی و پس از صدور حکم نباید غیر از حق الزحمه خود تحف و هدایای دیگری از اصحاب دعوی قبول نمایند و دریافت هر وجه یا مالی از اشخاص ذینفع غیر از آنچه دادگاه معین میکند مجاز نمیباشند .

۹- نظریات خصوصی

کارشناسان نباید نظریات خصوصی خود را در امور مرجوعه دخالت دهند زیرا مبادرت

به این امر علاوه از آنکه موجب تضييع حقوق صاحبان حق خواهد شد برخلاف شئون و اعتبارات این شغل نیز میباشد .

۹۰ - عدم مراجعه به پرونده

کارشناسان تاموقمی که اظهار عقیده خود را بداد گاه نداده اند نباید پرونده امر مراجعه نمایند چه ممکن است یا مراجعه به پرونده و ملاحظه محتویات آن تحت تأثیر مطالب و اظهارات یکی از اصحاب دعوی قرار گیرند و ملزمند فقط قرار ارجاع به کارشناسی را ملاک عملیات خود قرار داده و از حدود آن تجاوز ننمایند .

۹۱ - کتمان حقیقت

کارشناسان نباید در موقع اظهار عقیده حقایقی را مکتوم دارند و بر خلاف واقع اظهاراتی بنمایند بلکه ملزمند تمام نظریات خود را بر طبق آنچه علم و فن حکم میکند اظهار نمایند .

۹۲ - تأثیر و نفوذ

کارشناسان نباید بهیچوجه تحت تأثیر قضات و ضابطین دادگستری و فشارهای سیاسی و تمایلات دولت و یا فشار مأمورین قرار گیرند فقط باید در کارشناسی خود آنچه مربوط به فن و علم و حقیقت است از روی وجدان و استنباط خود نظر بدهند و در صورت فشار و نبودن آزادی عمل از قبول آن امر و اظهار نظر خودداری نمایند .

۹۳ - بی اعتنائی به هو و جنجال و افکار عمومی

کارشناسان نباید تحت تأثیر هو و جنجال و افکار عمومی و تحصیل وجهت برای کتمان حقیقت قرار گیرند و حقیقت را فدای این جریانات نمایند فقط خدا و وجدان و حقیقت را منظور نموده و روی موازین علمی و فنی و وظائف خود را انجام دهند .

۹۴ - سرعت عمل

کارشناسان باید در انجام امور مرجوعه نهایت درجه سرعت را بکار برده و کار را معطل نکنند و تأخیر را بهیچوجه روا ندارند تا در مظان تهمت و یا توقعات اصحاب دعوی قرار گیرند .

۹۵ - حضور در جلسات و محل مهاینه

کارشناسان مکلفند در موقعیکه مقام صلاحیت دار معین میکند و یا در جلسه دادرسی محلی که مقرر شده حاضر شوند مگر اینکه عذر موجهی داشته باشند تا تقویت حقی از اصحاب دعوی در نتیجه این تسامح رخ ندهد در صورت تأخیر و غیبت و طفره و تملل هرگونه خساراتی که از این حیث متوجه افراد میشود باید کاملاً جبران گردد

۹۶ - تجاوز به خط مشی قضات

کارشناسان در موقع کارشناسی نباید به خط مشی دادرس و پلیس و ضابطین دادگستری وارد شده و اظهار نظر نمایند فقط ملزمند که مأموریت و وظایف محوله خود را انجام داده و نسبت به آن اظهار نظر نمایند .

۱۷ - اظهار نظر قطعی

کارشناسان ملزمند که نسبت به امری که تخصص فنی دارند و کارشناسی آن قضیه به آنان محول گردیده نظریات و عقاید قطعی خود را اظهار نمایند و از هر گونه شك و تردید و ظن برهیز و اجتناب نمایند

۱۸ - معاضدت قضائی و کمک به مستمندان

کارشناسان ملزمند که کارشناسی مردمان فقیر و بی بضاعت را مجاناً قبول نمایند و کلیه اموری که از طرف اداره معاضدت قضائی یادادگاه هان نسبت به اشخاص مستمند به آنان ارجاع میشود از قبول آن سربچی ننموده و بسا آغوش باز اینگونه امور را استقبال نمایند .

۱۹ - تهیه نقشه و تصاویر

کارشناسان باید در صورت لزوم برای تفهیم و تفهیم نقشه و تصاویری که لازم باشد به گزارش خود ضمیمه نموده و یادادگاه و یا مقامات صلاحیتدار دیگر بدهند که با مراجعه به تصویر و نقشه موضوع کاملاً روشن گردیده و هیچ ابهام در بین نباشد تا بتوانند به استناد آن اظهار نظر نمایند .

۲۰ - معلومات کارشناس و مطالعه آن

کارشناسان باید دائم در مطالعه بوده و هر روز فن و رشته تخصصی خود را با معلومات عصر و زمان تطبیق دهند و بصرف داشتن معلومات کهنه و فرسوده قناعت و اکتفا ننمایند چه دنیا دائماً در ترقی است و کارشناس باید با نظریات علمی و فنی جدید مجهز باشد

۲۱ - تجهیز با وسائل جدید

کارشناسان باید با وسائل و آلات و ادواتی که مربوط به شغل و حرفه تخصصی او است مجهز باشد تا بتواند به حقیقت امر کاملاً آشنا شده جاده را کاملاً برای دادرسان جهت صدور حکم تسطیح نماید .

۲۲ - سلامت جسم و روح

کارشناسان باید دقیقاً مورد معاینه قرار گیرند که از حیث روح و جسم سالم باشند که امراض و علل روحی و جسمی آنان حقی از کسی ضایع نکنند مثلاً بکنفر که ضعف باصره دارد نباید او را بعنوان کارشناس خطیاب وجود داشتن تخصص فنی انتخاب نمود این عارضه او را از جاده حقیقت منحرف خواهد نمود و عقاید و نظریات او کاملاً مخدوش است .

۴۳ - عدم اعتیاد به افیون و الکل و سایر منهیات

کارشناسان نباید معتاد به افیون و قمار و الکل باشند زیرا علاوه بر اینکه این مملکت برای جسم و روان مضر میباشد محور عملیات آنان شیر و منقل تریاک و عرق و ورق خواهد بود و کلیه این عوامل مؤثر در نظریات آنان میباشد .

۴۴ - عدم نشر نظریات فنی

کارشناسان نباید تا قبل از صدور حکم محکمه نظریات و عقاید خود را به جراید و مطبوعات بدهند تا در نتیجه آن هیجانانگیزی و اغراق صورت گیرد و اقدام به این عمل مخالف شئون و حیثیات کارشناسی میباشد .

۴۵ - امتناع از صدور گواهینامه در موارد شور خصوصی

کارشناسان در موارد شور خصوصی و مراجع فر دواحد نباید گواهینامه و یا نظریاتی بدهند چه ممکن است این معنی بضرر دیگری تمام شود مگر در موردیکه طرفین دعوی و یادادگاه به آنان مراجعه نمایند .

۴۶ - رد کارشناسی اقارب و بستگان

کارشناسان نباید در کارشناسی مربوط به اقارب و بستگان و خادم و مخدوم خود را قبول نمایند و همچنین از قبول امور افرادی که با آنان سابقه دعوی حقوقی و جزائی دارند ممنوع میباشد .

۴۷ - رد کارشناسی دولت و دستگاهها در موقع قبول خدمت آنان

کارشناسان نباید برای افرادی که از آنان حقوق یا مستمیری میگیرند و یا برای آنها کار میکنند اعم از دولت و غیره کارشناسی آنها را قبول نموده و اظهار نظر نمایند زیرا قبول این امر به زیان طرف دیگر خواهد بود .

۴۸ - احتراز از ذمائم اخلاقی

کارشناسان باید از صفات سینه از قبیل لجاجت - عناد - خودخواهی - کینه - حسادت و غیره مبری باشند و همیشه تبعیت از اصول علمی و فنی نموده و هر گاه خبط و یا اشتباه او را از طریق علمی کوشزد نمودند فوراً از نظربه خود عدول نموده و جمود فکری و استبداد رأی را در حقوق مردم کنار بگذارند .

۴۹ - نظم در کار

کارشناسان باید نظم و ترتیب را در کارشان رعایت نموده و دارای ضبط و دفاتر مرتب باشند تا در موقع ضرورت بتوانند به سوابق امر مراجعه کرده و نیازمندیهای مراجعه کنندگان را تأمین نمایند .

۴۰ - احترام از زدو بند

کارشناسان باید از زدوبند با کارکنان دادگستری اعم قضات و دادستانها و باز پرسها و کارمندان دفتري و رؤسای دفاتر اسناد رسمي و اعضاء ثبت برکنار باشند و برای تقسیم منافع نباید با آنها بیامنی داشته باشند که کارها را بانها رجوع نمایند این افراد را با تمام قوا باید از حوزه قضائی طرد نمود .

۴۱ - حفظ اسرار

کارشناسان مکلفند اسرار را که در اثر انجام شغل خود مطلع شده اند حفظ نمایند و افشاء اسرار مردم علاوه بر اینکه منافی اخلاق میباشد تخلف و بزه محسوب و مستوجب تعقیب انتظامی و کیفری خواهد بود .

۴۲ - محل کار

کارشناسان باید محل اقامت و کار آنان معلوم و معین باشد که اوراق و ابلاغات به محل اقامت آنان ابلاغ شود و مراجعه کنندگان هم بتوانند با سهولت به محل مزبور مراجعه نمایند .

۴۳ - رعایت نزاکت

کارشناسان ملزمند رعایت نزاکت را در گزارشهای خود بنمایند و تفوه به الفاظ رکیک و عدم رعایت ادب و نزاکت منافی شئون و حیثیات این شغل خواهد بود .

۴۴ - حق الزحمه

حق الزحمه کارشناسان باید متناسب با کیفیت و کمیت و دقت و ارزش زحمت کارشناس باشد و از حدود آئین نامه وزارت دادگستری بهیچوجه نباید تعدی و تجاوز نمایند زیرا مبادرت به این امر از شئون و اعتبارات این شغل خواهد کاست .

باری بادر نظر گرفتن نکات مذکوره و سائل اثباتیه دعوا از آغاز زندگانی بشر تا کنون مراحل ییشمار برپا پیموده تا باین پایه و مقام فعلی رسیده است مرحله بدوی آن مرحله قومی و نژادست و این مرحله اختصاص با جماعات اولیه بشر داشته زیرا دلایلی در آندوره در بین نبوده فقط بکسب تجربیات حاصله از تأثیرات اشخاص و جرائم مشهود اکتفا کرده و این دو عمل نمونه برجسته آئین دادرسی آن عصر بشمار میرود .

مرحله دوم دوره مذهبی شروع گردید که آنرا دوره اسرار می نامند در این مرحله احکام خدایانرا اجرا کرده و با آزمایش هائیکه متعاقب زجر و شکنجه بود مبادرة میورزیدند تا از سیئات اعمال کاسته شده ذبیح را از غیر ذبیح و بی گناه را از مقصر تشخیص دهند و اداره کنندگان این قبیل امور را خبرگان و کارشناسان احکام الهی مینامیدند محور عملیات قرون وسطائیرا این سنخ عملیات تشخیص میداد .

در مرحله سوم حکومت قانون بیدار شد در این دوره فقط بوسائل اثباتیه دعوا که در قوانین موضوعه ذکر شده قناعت نموده و درجه قوای هر کس را قانون مشخص و معین مینمود و موضوع اقرار در آن دوره بمنزله ملکه دلایل بوده و برای تحصیل آن از توسل بهر نوع آزار و شکنجه نسبت به اشخاص خود داری نینمودند .

در مرحله چهارم دوره احساسات آغاز گردید و در کلیه قوانین آزادی عمل برای دادرسان و مجریان عدالت قائل شدند و بمقررات خشک و بیروح اکتفا نینمودند و میزان ارزش دلایل بنظر آنان واگذار شده بود که رعایت این اصل بیشتر بوسیله هبت منصفه علمی میگردد ولی در قرن اخیر دوره علمی بیدار شد و با ترقیات علوم وقتون پرده های ضخیم جهالت بشر پاره شده و هر قدر بشر بتکامل و رشد روحیه نزدیک میشد وسائل اثباتیه دعوا در نتیجه پیشرفت علمی و فنون بوسیله کارشناسان فنی که تخصص و مهارت در آن فن داشته اند بهتر تهیه و فراهم میگردد .

اینده با سبک و اصول منظم علمی و فنی در سایه فرضیات و آزمایشهای گوناگون در مقام توضیح و تشریح امور و قضایا بر آمده و جاده دادرسی را بنحو مطلوبی برای قضاة تسطیح مینمودند زیرا ترقیات شکفت انگیز علمی طرز زندگانی را تغییر داده و عادات اجتماعی را ویران و واژگون نموده است و بنوبه خود انکار نودر دماغ افراد بشر ایجاد کرده و وسایل جدیدی بدست او داده تا در پرتو فروغ علم و دانش معوات را بصورت محسوس در آورده و قضا و ترا روی افراد و اشخاص بر طبق اصول انسانیت و حقوق بشریت انجام دهد نه روی عموما و مفاهیم کلی و انتزاعی همانطور که مهارت و شتاب پزشکان بزبان بیماران تمام میشود مهارت و شتاب قضاة هم بزبان اصحاب دعوا تمام خواهد شد و تاریخ خطیئات و اشتباهات قضائی بهترین شاهد این مدعا میباشد ولی از بدویدایش علوم و فنون و تکامل فکری روز بروز از اشتباهات و خطاها کاسته شده و بفضاوة صحیح امور و قضایا و اصابت آن با حقیقت افزوده خواهد شد .

کاخ دادگستری ایران یکی از بهترین ادله زنده و بارز اثبات این امر است زیرا این صورتیکه امروز بنام کاخ در تهران پایتخت ایران برپا شده و در دنیا با مطالعاتی که در دادگستری های مالک مختلفه نموده ام نظیر آن پیدا نمیشود محصول اندیشه و افکار یکمده دانشمندان و متخصصین فن بوده که آنرا امروز در این کشور باینصورت در آورده است و هزاران از کارشناسان علمی و فنی در هر یک از اجزاء و ترکیب آن شرکت داشته اند آیا معنای آن نباید به نسبت صورت آن مولود و محصول افکار یکمده از متخصصین فن و علما و دانشمندان بوده باشد تا صورت و معنی کاملا با هم موازنه و هماهنگی داشته باشد . هر آس که وارد آخ میشود بتصویر کهنه و قدیمی به النوع عدالت (Thémis) میباشد

برخورد میکند که باچشان بسته و دشنه بدست برسیدگی امور و قضایا اشتغال دارد ولی این تصویر در عصر حاضر سه عصر فن و علم است مفهوم و معنایی نداشته بعقیده اینجانب باید این تصویر تبدیل بتصویری شود که باچشان باز و با دست گرفتن مشعل فروزان که بمنزله پرتو دانش و فن است برسیدگی امور اشتغال داشته و اعمال و امور را در ترازوی عدالت توزین نموده و بسعت و وسع قضایا با چشان باز و افکار روشن رسیدگی و قضاوة نماید و مفهوم حقیقی عدالت همین است و بس .
 درخاتمه اشعار را که همکار محترم و دانشمند ما آقای سرمد وکیل پایه یک دادگستری که از شعرای خوش قریحه و نامی این عصر بشمار میروند و در باره کاخ سروده اند ذیلا برای خوانندگان گرام درج مینمایم .

کاخ آن باشد که جز دادش پی و بنیاد نیست

کاخ آن نبود که بنیادش جز از یی داد نیست

کاخ چون بر پایه یی داد گردید استوار

فتح بابش لاجرم جز فتح استبداد نیست

طاق کسری جفت نام نیک اگر بینی هنوز

این ز سقف آهنین و ز پایه پولاد نیست

این دوام دولت از فیض عدالت گسست نیست

ورنه درخشت و گل این اندازه استبداد نیست

هر کجا عدالت آنجا جای اهن است و صلاح

و ندر آنجا مفسدین را فرصت افساد نیست

مالک آنجا دسترنج رنجبر تضمین کند

و ندر آنجا حق استثمار و استعباد نیست

تاجر آنجا با عدالت میکند دادوستد

و ندر آنجا سفته بازی پیشه معناد نیست

قاضی آنجا مستطیع و مستقل و مستدل

و ندر آنجا داوری بازیچه افراد نیست

خائن آنجا سر بزر و خادم آنجا سر بلند

و ندر آنجا جای دزد و قاتل و قواد نیست

سیرکن قاضی و ز آن پس از قضا راضی نشین

گر شنیدی بیهوشانرا غم میعاد نیست

نفرشی ایمان بود زائیده فقر و نیاز
 ورنه هیچ آلوده دامن دزد مادر زاد نیست
 حقگذاری بر اساس دین و دانش محکم است
 قاضی بیدین و دانش پاسدار داد نیست
 ای وزیر دادگر خواهی اگر آواز داد
 داد را آوازه در بانگ و هقان و داد نیست
 کاخ چپود داد مظلومان بده بر تل خاک
 ک آنچه نیادش نه بر داد است جز بر باد نیست
 دادگاه و دادپار و دادخواه و دادرس
 جمله بر بادند مگر بر دادشان ارشاد نیست

امید است با توجه کامل آقایان قضاة و همچنین و کلاه دادگستری و کارشناسان که از وابستگان حوزه قضائی هستند باین معانی روزیرا مشاهده نمائیم که کاخ دادگستری کشور ما بمعنی و مفهوم واقعی خود درآمده و گانون علم و دانش و مرکز فضلاء و دانشمندان نامدار گردد تا از پرتو علم و فن به اسرار و رازنهایی امور و قضایا واقف و آشنا شده و با رعایت اصل عدالت به قطع و فصل آن قیام و اقدام نمایند و با این دو شعر حافظ مطالب را خاتمه داده و توفیق همه را از خداوند خواستارم

صوفی از پرتو می راز نهانی دانست گوهر هر کس از این لعل توانی دانست
 شرح مجموعه گل مرغ سحر دانند و بس که نهر کوورقی خواند معانی دانست

لطفاً تصحیح فرمائید

- در صفحه اول شماره ۳۲ غلط و ۳۱ صحیح است .
 > > سوم سطر ۲۱ قبل از محاکم (وکلای) زائد می باشد .
 > > هفتم سطر ۱۸ بعد از جدید است (که) زائد می باشد .
 > > هشتم سطر ۶ و عدد غلط بقدر صحیح است .

صفحه	سطر	غلط	صحیح
۱۱	۹	السمک	الحسک
۱۲	۹	عمل عامل من منکم	عمل عامل منکم
۱۲	سطر آخر	Electroencephaigraphe	سر هم باید نوشته شود
۱۵	۷	pneumograque	Pneumographe
۱۵	۸	Poiygraqhe	Poiygraphe
۱۵	۲۳	دعوی دحوق	دعوی لحوق
۱۶	۲۶	Photomicrographie	Photomicrographie